

Gyártmányfejlesztés a Habselyem Kötöttárugyárban

1975.

VASS MÁRTA — LÁZÁR KÁROLY

I. Célkitűzések

Vállalatunk 1975. évi fő gyártmányfejlesztési céljai a következőkben foglalhatók össze:

1. A fehérneműdivatban bekövetkezett változások követése, mind az alapanyag és kelme, mind a modellek kialakítása, díszítése terén. Ennek megfelelő új kelmefajták és saját gyártású díszítőelemek kifejlesztése, valamint a más vállalatoktól vásárolható kelmék és díszítőelemek gazdaságos alkalmazása saját tervezésű modelljeinken.

2. A hagyományos szintetikus fehérneműk, blúzok, ingek, köpenyek választékának állandó frissítésére.

3. Az 1974-ben kifejlesztett nagy nyúlású, rugalmas fehérneműk gyártástechnológiájának tökéletesítése, kelmeválasztékának bővítése, a termék széles körű elterjesztése.

4. Az antisztatikus kelmékből készített fehérneműk gyártástechnológiájának kidolgozása, abból a megfontolásból kiindulva, hogy ez a kelmefajta tekinthető a szintetikus fehérneműk terén az elkövetkező évek egyik vezető irányzatának.

5. A nyomottmintás fehérneműk technológiájának kidolgozása a Pamutnyomóipari Vállalattal közösen és ilyen kelméből készült termékeink széles körű bevezetésének előkészítése.

6. Színes fonalakkal díszített csipkék hazai gyártásá-

nak kifejlesztése, a technológia kidolgozása, a fehérneműmodelleken való alkalmazásuk elterjesztése.

7. Közös gyártmányfejlesztési tevékenység a tőlünk kelmét vásárló vállalatokkal, annak érdekében, hogy termékeink célszerűségét fokozzuk, az irántuk támogatott minőségi követelményeket magasabb színvonalon elégtűsük ki.

8. Olyan újfajta kelmekonstrukció kidolgozása, amelyek 1976-ban alkalmasak lesznek vállalatunk termékstruktúrájának korszerűsítésére. (Ezen belül mindegyiknél a font fonalak lánchurkológiai alkalmazásával folytatott kísérletek érdemelnek figyelmet.)

9. A vállalat által összeállított takarékosági intézkedési terv előírásának megfelelően elfekvőgépek gazdaságos felhasználására alkalmas technológiai módszerek kidolgozása, a tőkés importból beszerzett alapanyagok (fonalak, kelmék) helyettesítésének technológiai oldalról történő megoldása.

10. A vállalatunk számára gazdaságtalan termékek gyártásának megszüntetése; ugyanazon termékprofilban gazdaságosabb termékek bemutatása és gyártása.

11. *Felkészülés az 1976. január 1-től kötelező új mérettáblázat alkalmazására.*

12. A tőkés relációjú bémunkáink kapcsán szerzett tapasztalatok hasznosítása saját konfekciótechnológiánkban és gyártásszervezésünkben.

13. Saját anyagból gyártott termékeink tőkés piacra történő exportjának növelése.

II. A gyártmányfejlesztés néhány főbb mutatószáma

	1971.	1972.	1973.	1974.	1975-ben				
					Belker.	Szoc. exp.	Tőkés anyag	Exp. kooper.	Össz.
Új modellek száma (db)	2100	2140	1908	2053	966	337	98	133	1534
A gyártott összes választék (db)	1007	1206	1322	1997	922	106	10	143	1181
Ebből új választék (db)	573	665	526	656	443	26	5	98	572
Újkelmeminták száma (db)	150	153	150	155					125

III. A gyártmányfejlesztést érintő szervezési és műszaki intézkedések

1. Szervezési intézkedések

Vállalatunknál a gyártmányfejlesztési tevékenység szervezetileg már hosszú ideje úgy tagozódik, hogy az új kelmék kifejlesztésével, a kelmegyártással kapcsolatos kísérletekkel és technológiai feladatokkal a kelmotechnológiai osztály, az új modellek tervezésével, próbagyártásukkal konfekció technológiájuk kidolgozásával, valamint a konfekcionálást érintő kísérletekkel és technológiai feladatokkal a gyártmánytechnológiai osztály foglalkozik. A jelenlegi szervezet lényegében változatlan formában 1967. óta áll fenn. Fenti tagozódásban 1975-ben sem történt változás. A feladatok jobb elhatárolására, a munkamegosztás javítására azonban a *kelmotechnológiai osztályon* két csoport alakult; az egyik az új kelmeminták kidolgozásával, a másik a tömegtermelésben gyártott kelmék technológiai kérdéseivel, az itt adódó problémák megoldásával, valamint a kelmegyártást érintő kutatási feladatok elvégzésével, ill. e munkák koordinálásával foglalkozik.

Ezzel összefüggésben az osztály személyi állományát kiegészítettük egy gyártmányfejlesztő mérnökkel, aki a Könnyűipari Műszaki Főiskolát 1974-ben végezte el és ezt követően vállalatunknál helyezkedett el.

A *gyártmánytechnológiai osztály* szervezetében 1 technikust gyártáselőkészítő-termeléskoordináló munkakörbe helyeztünk, a hatékonyabb gyártás-előkészítés érdekében.

2. Műszaki intézkedések

Termelékeny, speciális műveletek végzésére alkalmas varrógépeket szereztünk be 1975-ben.

Ezek:

- 4 fonalas biztonsági öltést készítő varrógép,
- 2 és 3 tűs pántfelvarrógépek önműködő levágókészülékkel,
- gumis csipkeszalag-felvarró gép,
- 3 fonalas fedővarrógép.

A varrási műveletek termelékenyebb végzésére és díszvarratok készítésére készülékeket (apparátokat) szerkesztettünk és helyeztünk üzembe.

A varratok jobb minősége érdekében alkalmazásba vettük az Ester cernát.

Új díszítési módszerek alkalmazhatósága érdekében vásároltunk és üzembe helyeztünk egy emblémák hő-átnyomására alkalmas présgépet.

Folytattuk kísérleteinket ing- és blúzgalérjaink minőségének javítására.

IV. A textilipari rekonstrukció hatása a gyártmányfejlesztésre

A textilipari rekonstrukció keretében számos új lánchurkológépet, csipke-lánckötőgépet, varrógépet szereztünk be, megalapoztuk egy kikészítő üzem kialakítását; ennek első lépcsőjeként beszereztünk egy hőrögztetőgépet és egy vele összekapcsolt fulárt. Az új gépek üzembe állítása a gyártmányfejlesztésre is nagy feladatokat hárított.

A kelmotechnológiai osztály kidolgozta azoknak a kelméknek a technológiáját, amelyek az újonnan beszerezett, 3 méter munkaszélességű lánchurkológépeken gazdaságosan gyárthatók. (A rekonstrukciót megelőzően csak 2 méter munkaszélességű gépeink voltak.) Ez 11 féle kelmét érint, amelyekből 1975-ben összesen 286 t készült.

Kidolgoztuk új csipkekelmék technológiáját az újonnan működésbe helyezett csipke-lánckötőgépekre. A teljesen újszerű gépfajtát jelentő kéttűgyas, idomozásra alkalmas raschel-gépünk hasznosítására különböző termékeket terveztünk, amelyek közül az idomozott nadrág és zakószab is a 1975. évi őszi BNV díjat is elnyerte. Ugyancsak a kelmotechnológiai osztály közreműködésével dolgoztuk ki a saját kikészítő üzemünkben feldolgozható kelméink technológiáját. Ennek keretében kihasználható az az előny, amit a hőrögztetőgépre felszerelt fotoelektromos szemsoregyengető készülék alkalmazása jelent és aminek köszönhetően geometrikus mintázatú kelméket is gyárthatunk a minta torzulásának veszélye nélkül.

A gyártmánytechnológiai osztály kidolgozta azokat a konfekciótechnológiákat, amelyeket a rekonstrukció során beszerezett konfekciógépek alkalmazása szükségessé, ill. lehetővé tesz. Ezekkel a gépekkel lényeges termelékenységnövelés valósul meg, de ezen túlmenően segítségükkel a divatnak és a célszerűség igényének megfelelő termékeket tudunk előállítani.

V. A gyártmányfejlesztési tevékenység főbb eredményei

1. Kelmegyártás

1975 folyamán 125 új kelmét dolgoztunk ki, amelyek összetétele a következőképpen alakult:

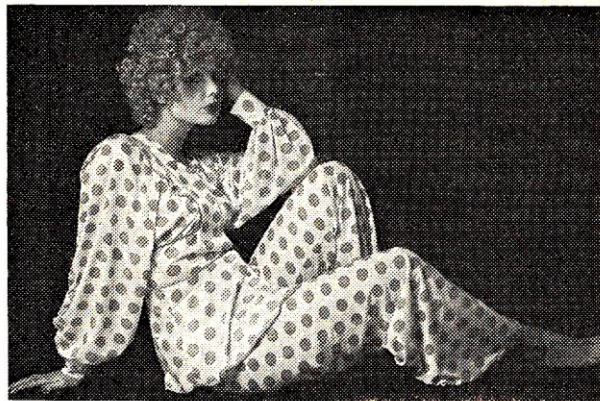
csipke	27 minta
fehérenmű	24 minta
felsőruha	8 minta
stretch	9 minta
ing, blúz, köpeny	30 minta
velúr	11 minta
gépkocsiülés	3 minta
zseb, bélés	3 minta
díszítőelem	10 minta

A fenti mennyiségből a kelmezsűri 82 kelmemintát fogadott el nagyüzemi gyártásra (65,5%).

Követve a fehérenmű divat újabb irányzatait, kelmemintázásunkban fontos szerepet kaptak a csillámló fonalak. Ezek felhasználásával sima és mintás kelméket állítottunk elő, amelyekből exkluzív kombinék, hálóingek stb. készültek. Mivel bizonyos mértékű csökkenést tapasztalunk a csipkedíszítésű modellek iránti érdeklődésben, egyre több saját tervezésű másféle díszítőelemet gyártunk és alkalmazunk.

A hagyományos fehérenműkelmék mintázásában a már korábban is alkalmazott technológiákat alkalmaztuk, de újabb mintázásokkal frissítettük a választékot. Bővítettük ingkelme-kollekcióinkat is.

A nagy rugalmas nyúlású (stretch) fehérenmű kelmék területén tökéletesítettük a gyártástechnológiát és a választékot néhány újabb mintázású kelmével bővítettük. Kidolgoztuk e kelmefajta színes fonalakkal

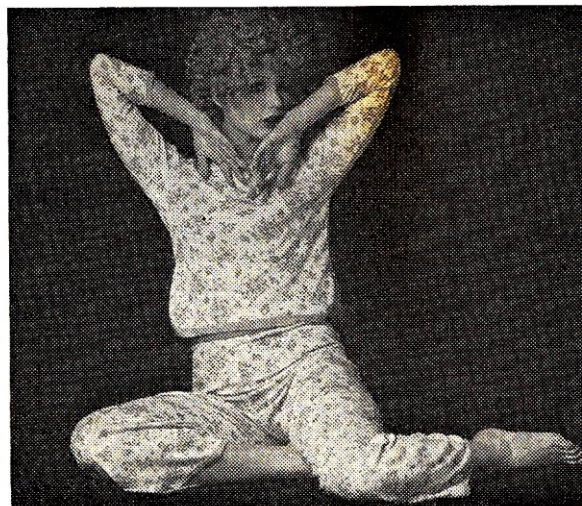
mintázott változatát is. Az 1974-ben BNV-vásárdíjat nyert rugalmas, crepe-dechine hatású kelménk iránt nagy érdeklődés mutatkozott, mind a belkereskedelem, mind a szovjet vevőinknél.

A szintetikus fehérenmű területén a legjelentősebb fejlesztés az *antisztatikus poliamid* fonalból készített gyártmányok széles körű terjedése. Kidolgoztuk az ilyen termékek gyártásának technológiáját, elvégeztük a minőségvizsgáló intézetekkel azokat a méréseket, amelyek igazolták, hogy ezek az — általunk „Nullavill”-nek nevezett — fehérenmű használati tulajdonságaikban (elsősorban a villamos feltöltődést és a nedvszívó képességet illetően) felülmúlják a hagyományos poliamid kelméket, ugyanakkor megtartva azok könnyű kezelhetőségét.

A fogyasztóközönség által igen kedvelt, de fonalbeszerzési problémák miatt nem gyártható, 100% 67 dtex finomságú viszkóz selyemből készült „Habselyem” fehérenmű helyettesítésére kidolgoztuk a 71,5% viszkóz + 28,5% poliamid összetételű kelméket, amelyben egyelőre még beszerezhető (110 dtex). Ez a kelme tulajdonságaiban egyesíti a hagyományos „Habselyem” kelmék nedvszívó képességét és kellemes viselési tulajdonságait a kisebb mosási méretváltozással (max. 10%, de inkább ez alatt).

A Pamutnyomóipari Vállalat újonnan beszerezett *filmnyomógépei* már alkalmasak arra, hogy a lánchurkolt charmause kelméket nyomják. 1975-ben sikeres próbagyártást folytattunk kétféle kelmével (Poliamid charmause és az ismert „Trilobál” kelme) és ennek alapján 1976-ban megindult a nagyüzemi gyártás. Ez jelentős impórtmegtakarítást tesz majd lehetővé.

Csipkével díszített termékeink tetszetősségének fokozására megoldottuk a színes fonalakkal mintázott csipkék gyártását. Ilyen termékeinket eddig tőkés impórt csipkével állítottuk elő, ezentúl saját gyártású csipkét használhatunk.

A Budapesti Harisnyagyár kikészítő üzemével együttműködve kidolgoztuk az alapkelmével azonos színre festett („színre-szín”) csipkedíszítés gyártástechnológiáját. Ezzel a módszerrel csipkés fehérneműk esztétikai értékét növelhetjük.

A Győri Pamutszövő- és Műbörgyárral, valamint a Fővárosi Kézműipari Vállalattal együttműködve különböző műbörhordozókat, laminálási alapkelméket fejlesztettünk ki, amelyeket gépkocsi-üléshuzatok, bútorkárpitok, bőrdíszmű-műbőrök célját szolgálják.

Kísérleteket folytattunk *font fonalak alkalmazásával*. Ezeknek a fonalaknak a lánchurkológépi feldolgozása nem kis technikai nehézségekkel jár. Kísérleteket folytattunk gyapjú/poliészter, viszkóz/poliészter, polinóz/poliészter összetételű fonalak különböző fajtáival. Kísérleteink még nem fejeződtek be, de egy-két olyan kelmefajtát sikerült már kialakítanunk, amely a közeljövőben forgalomba kerülhet, részben saját üzemünkben, részben továbbfeldolgozók által konfekcionálva.

2. Modelltervezés

A modellek tervezésénél figyelembe vettük a mindenkori divatirányokat és a kereskedelem igényeit. Nagy súlyt fektettünk arra, hogy csak *gazdaságosan*

gyártható termékeket ajánljunk a kereskedelemnek. Az év folyamán megváltozott kalkulációs elvek és a fonalárváltozások miatt olyan keresett termékcsoportjaink, mint a trilobál bakfis és női blúz, a dublon férfi alsónadrág stb. a belföldi értékesítésben gazdaságtalanná váltak. Ezért ezeket a termékcsoportokat átterveztük, jobb gallérmegoldásokkal, kelmeszerkezet módosításával és új mintázaival, a fazonok javításával korszerűsítettük.

A modellek tervezésénél fontos szempont, hogy minden vásárlórétég igényét kielégítsük. Ezért kollekciónk egy része az olcsóbb termékeket képviseli. A magasabb igényeket a Budapesti Röviköt és a Centrum Áruház részére készített monopol kollekciónk elégíti ki.

Gyártmányiskálánk 1975-ben a következő termékekkel bővült:

- Stretch gyermek, bakfis, kamasz és női T-ingek rávasalt díszítéssel.
- Georgette-jellegű női és bakfis fehérnemű és blúz, egyes modellek rávasalt díszítéssel.
- Trilobál-velúr női, férfi, bakfis és gyermek pulóverek, női és lányka ruhák és szoknyák.

- Trilobál-lamé (nagyon fényes felületű) kelméből női fehérnemű és blúz.
- Antisztatikus kelméből készült fehérneműk.
- Nyomott mintás charmause fehérneműk és blúzok női bakfis és leányka méretben.
- Nyomott mintás trilobál női, bakfis és leányka fehérneműk és blúzok.
- Poliészter—viszkóz keverékű nyomott körkötött kelméből férfiing, férfi és kamasz trikó és alsónadrág, gyermek, bakfis és női fehérnemű, bakfis és női blúzok.
- Gyapjú—poliészter keverékű lánchurkolt kelméből férfiing és női szoknya.
- Pamut körkötött kelméből bakfis és gyermek T-ingek, rávasalt díszítéssel.

VI. Részvétel pályázatokon és a Kiváló Áruk Fórumán

Vállalatunk és tervezőink az év folyamán több pályázaton is részt vettek.

A Budapesti Nemzetközi Vásár díjaiért indított pályázaton a *teljesen idomozva kötött zakó- és nadrágzseb megoldásunk nyerte el a BNV díját.*

A BNV-vel egyidőben rendezett „Divát-korszerűség 1975.” pályázaton egy I. és két III. díjat nyertek tervezőink:

- I. díj: nagy rugalmas nyúlású kelméből készült fiú fehérnemű garnitúra (tervezők: Bodor Pálné és Vajk Éva),
- II. díj: trilobál—velúr gyermek pulóver család (tervezők: Somogyi Julianna és Vajk Éva).
- III. díj: poliészter kelméből készült gyermek szabadidő- és iskolai ruházat (tervezők: Bokor Pálné, Somogyi Julianna és Kovácsné Bárkay Klára).

A korábbi években 29 termékünket fogadták el a Kiváló Áruk Fórumán — ezt a sort most további 3 termékünkkel bővíthetjük:

- 61 013 cikkszámú fiú alsónadrág
- 42 110 cikkszámú lányka kombiné
- 42 122 cikkszámú lányka nadrág

A TEXIMEI által kiadott „v” termékvédelmi védjegyet 1975-ben

- 145 000 db iskolaköpenyünkön és
- 1 700 000 db gyermek kombinén és nadrágon alkalmazhattuk.

A gyártmányfejlesztés céljai 1976-ban

1. A vállalatunk fő gyártmányprofilját képező fehérneműk választékának bővítése, frissen tartása új mintákkal, a kereskedelem igényeinek megfelelően. Ezen belül különös figyelmet szentelünk azoknak a kelmefajtáknak és kelmefajtáknak, amelyek a tőkés export fokozásának lehetőségeit bővítik.

2. Az antisztatikus fonalból készült késztermékek (elsősorban fehérneműk, köpenyek) széles körű elterjesztése és ezzel e termékek viselési tulajdonságainak javítása.

3. A színnyomások fehérneműk kelmék választékának bővítése újabb kelmefajták bevonásával, a Pamutnyomóipari Vállalattal és esetleg más vállalatokkal együttműködve.

4. Saját gyártású csipkekollekciónk bővítése új mintákkal és azok többféle variációjával. (Ennek keretében együttműködést tervezünk az egyik NDK csipkegyárral.)

5. Közös gyártmányfejlesztési tevékenység a tőlünk kelmét vásároló vállalatokkal annak érdekében, hogy termékeink célszerűségét fokozzuk, az irántuk támasztott minőségi követelményeket magasabb színvonalon elégítsük ki.

6. A font fonalak lánchurkológépi alkalmazásának szélesebb körű kiterjesztése (elsősorban pamut és gyapjú típusú fonalak felhasználásával).

7. A tervezett Nova Knit kooperáció technológiai előkészítése, a kooperáció keretében készülő termékek gyártástechnológiájának teljes körű kidolgozása.

8. Piackutatás és próbagyártások lefolytatása olyan területeken, amelyek kelméink nem ruházati célra történő alkalmazásának bővítését teszik lehetővé.